

EBA Destekli Uygulamaların Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumları ve Başarılarına Etkisi

Osman Alataş¹, Serhat Dağhan², Serdar Erkuş³,
Kenan Aydın⁴, Sıdar Erkuş⁵, Hanifi Oğurluk⁶

DOI 10.5281/zenodo.6042960

Öz

Yapılan bu araştırma, EBA destekli eğitim uygulamalarının öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına ve başarılarına etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden öntest - sontest deney - kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2019-2020 eğitim- öğretim yılında Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir ortaokulun beşinci sınıflarında öğrenim gören 64 (32 deney ve 32 kontrol) öğrenci oluşturmaktadır. Belirlenen gruplar rastgele seçilmişlerdir. Araştırmanın verilerini toplamak için araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi ve Evin-Gencel (2006) tarafından geliştirilen sosyal bilgiler dersine karşı tutum ölçeği kullanılmıştır. Başarı testi ve tutum ölçeği hem uygulama öncesi hem de uygulama sonrası deney ve kontrol grubundaki öğrencilere uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde; tanımlayıcı istatistikler, bağımlı ve bağımsız t-testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, deney grubunda uygulanan EBA destekli öğretimin, kontrol grubunda yapılan geleneksel öğretime göre daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, EBA destekli öğretimin, kontrol grubunda uygulanan öğretime göre öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını olumlu yönde geliştirdiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: EBA destekli öğretim, sosyal bilgiler dersi, tutum, başarı.

¹ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, serdarerkuss@gmail.com

² Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, mim_serhat@hotmail.com

³ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, serdarerkuss@gmail.com

⁴ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, kaydin21@outlook.com

⁵ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, erkussidar@gamil.com

⁶ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, hogurluk@hotmail.com

The Effects of Eba Supported Applications on Students' Attitudes and Success Towards Social Studies Course

Abstract

This study aims to examine the effects of EBA supported applications on students' attitudes and success towards social studies subject. One of the quantitative research methods, pretest-posttest quasi-experimental design with experimental-control group was used in the study. The sample of the study consists of 64 students (32 experiment, 32 control) in the fifth grade of a secondary school affiliated to the Ministry of National Education in Silvan district of Diyarbakır province in 2019-2020 academic year. The achievement test developed by the researcher and the attitude scale towards the social studies subject developed by Evin Güncel (2006) were used to collect the data of the research. Achievement test and attitude scale were applied to the students in both experimental and control groups before and after the application. The data which is obtained from the research were analyzed using SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) package program. Descriptive statistics, dependent and independent tests have been used in the analysis of the data. According to the results of the study, it can be said that EBA supported teaching in the experimental group is more successful than the traditional teaching in the control group. In addition, it can be said that EBA supported instruction improved the students' attitudes towards social studies course positively according to the education applied in the control group.

Keywords: EBA supported teaching, social studies course, attitude, achievement.

Giriş

21. Yüzyılın başlarından itibaren teknolojide çok hızlı bir ilerleme yaşanması, insanların değişen ve gelişen bu teknolojiyi hayatlarında kullanma oranını da beraberinde getirmiştir. Özellikle geride bıraktığımız çeyrek yüzyılda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere bakıldığında; teknolojinin bu ülkelerde yaşayan insanların hayatlarının her alanında kendisine yer edindiği görülmektedir. Günlük hayatta, yaşamın daha kolay ve pratik bir hale gelmesi için birçok teknolojik ürün kullanılmaktadır. Ev teknolojisinden iş sektörüne, eğitim ortamlarından üretim kanallarına kadar birçok alanda teknoloji son derece büyük bir önem kazanmıştır.

Teknolojinin etkin olarak kullanıldığı alanların başında eğitim gelmektedir. Eğitim-öğretim faaliyetlerinde aktif olarak kullanılan teknolojinin; öğrenci ve öğretmenler için birçok avantaj sağladığı bir gerçektir. Öğretmen açısından; hedef kazanımların daha etkin ve daha kalıcı olarak öğrenciye aktarılmasını sağlamasıyla birlikte, söz konusu kazanımların daha kısa sürede tamamlama imkânı sunduğu da bir gerçektir. Öğrenci açısından; elde etmesi gereken kazanımları daha kısa sürede ve daha etkin bir biçimde edinmesini sağlaması önemli bir avantaj olduğu görülmektedir. (Tutar, 2015). Teknolojinin son yıllarda hızlı gelişimi ile beraber kullanım alanlarında çeşitliliğe de imkân sağlamıştır. Bu alanların biri de eğitimidir. Eğitim de uygulanan yöntem ve tekniklerde teknolojinin aktif bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Günümüzde uygulanmakta olan eğitim yöntem tekniklerinin büyük bir kısmı teknolojinin aktif bir biçimde kullanıldığı tekniklerdir. Bu durum, eğitimde teknolojinin kullanılmasını gerekli hale getirmiştir. (Paşa, Polat & Karataş, 2015; Aydınöz, Sözcü & Akbaş, 2016; Alabay, 2015; Karataş, Alcı & Karabıyık-Çeri, 2015; Saraç & Özarslan, 2017).

Teknolojideki ilerlemeye paralel olarak; ülkemizdeki eğitim kurumlarının verimli, etkili ve kalıcı öğretim yapabilmeleri için klasik yöntemlerle bilginin öğrencilere aktarıldığı teknikler yerine; öğrencilerin bilgiyi kendileri tarafından keşfini sağlayan yöntem ve tekniklerin kullanılması gerektiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. (Yılmaz, 2007). Ülkemizdeki eğitim kurumlarının büyük bir kısmında kullanılmakta olan FATİH (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme

Hareketi) projesi, bu ihtiyacın giderilmesi için ortaya çıkmıştır. FATİH projesi; öğrencilere, öğretim sürecinde fırsat ve imkân eşitliği sağlamak, öğrencilerin bilgiye kendi çabalarıyla ulaşmasını kolaylaştırmak, bununla beraber öğrencilerin teknolojiyi amacına uygun ve etkili kullanmalarına imkân tanımak üzere uygulamaya konulmuş bir projedir. (MEB, 2016). Milli Eğitim Bakanlığının çalışmaları sonucunda gerçekleştirilen söz konusu proje ayrı birleşenlerden meydana gelmekte ve her bir birleşene ait etkinliklerin yürütüldüğü ayrı gruplar bulunmaktadır. (FATİH, 2016). Bu birleşenlerden muhteviyat birleşeni içeriğindeki çalışmaları Milli Eğitim Bakanlığı'nın alt birimlerinden olan Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (YEGİTEK) üstlenmiş ve Eğitim Bilim Ağı (EBA) interaktif platformunu oluşturmuştur. (Dursun, Kırbas & Yüksel, 2015; EBA, 2016).

EBA, eğitim-öğretim çalışmalarında öğrencilere farklı duyularını aynı anda kullanabilme imkânı sunması açısından büyük bir farklılık ve etkililik yönüne sahiptir (EBA, 2016). Sosyal bir platform olması, farklı ve zengin etkinliklerin, etkili ve çok yönlü eğitim çalışmalarının ülkenin her tarafından içeriğine alabilmesi EBA'yı farklı ve üstün kılmaktadır. Ayrıca ülkemizde hizmet sunan birçok firma tarafından hazırlanan dijital kaynaklar, e-içerikler EBA'ya aktarıldığından; her zaman güncel bir yapıda hizmet sunmaktadır.(EBA, 2016). EBA interaktif eğitim ortamı; her branş için ayrı ayrı kategorize edilmiş video, ses, görüntü, animasyon, slayt gibi ders içeriklerini barındırdığından, tüm öğrenme alanlarına çok büyük materyal kaynağı oluşturmaktadır.

İlkokul 1. Sınıftan üniversite yaşamının sonuna kadar gerek ders olarak gerekse bireylerin hayatları boyunca her alanda kullandıkları ve hayatın her alanında karşımıza çıkan unsurlardan biri de Sosyal Bilgilerdir. Bu çerçevede Sosyal Bilgiler dersinin öğretiminin etkililiği de oldukça büyük bir önem teşkil etmektedir. Ülkemizde 2005-2006 yılından itibaren yapılandırmacı yaklaşım temelli öğretim benimsenmiştir. Ancak; Sosyal Bilgiler dersinin içerik olarak soyut ve teorik kavramlardan oluşması, bu dersin klasik yöntemlerle işlenmesini engelleyemediği görülmektedir. Bu durum da öğrenciler için bu dersin sıkıcı ve anlaşılması güç bir ders olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. FATİH projesi başta olmak üzere okullarda

kullanılan teknolojik altyapılı çalışmalar sayesinde, Sosyal Bilgiler dersinin işlenmesinde farklı duylara hitap edecek görseller, videolar, oyun temelli bilgisayar uygulamaları gibi unsurlar kullanılmaya başlanmıştır. Böylece Sosyal Bilgiler dersinin soyut kavramları öğrenciler tarafından daha anlaşılır hale getirilmiştir. Bu nedenle, teknolojik ilerlemeler sayesinde öğretimde kullanılan yöntem ve teknikler sağlamış olduğu etkili ve verimli öğretim yöntemlerinin Sosyal Bilgiler dersinin öğretiminde de kullanılması oldukça önemlidir. Eğitim öğretim süreçlerinde gerçekleştirilen tüm çalışmaların ve tüm faaliyetlerin yegâne hedef kitlesi öğrencilerdir. Öğrencilerin sağlıklı ve tam olarak öğrenmelerini sağlamak için kullanılacak öğretim yöntem ve tekniklerin çok iyi seçilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, birçok eğitim kurumunda kullanılmakta olan ve her geçen kullanım alanı genişleyen online eğitim uygulanmalarının çok iyi bilinmesi ve değerlendirilmesi önemlidir. Sosyal bilgiler dersi, muhtevasında bulunan alan ve konuları itibariyle çok yönlü bir yapıya sahiptir. Sosyal bilgiler dersinin içerisinde birden çok alanın(tarih, coğrafya, hayat bilgisi vb.), konunun, içeriğin yer alması nedeniyle, müfredatında yer alan kazanımların öğrenciler tarafından sağlıklı ve etkili bir şekilde edinmelerini zorlaştırmaktadır. Çevrimiçi hizmet sunan kaynaklar Sosyal Bilgiler dersinde yer alan soyut ifadeleri, geçmiş olayları ve günlük yaşamda öğrenciler tarafından kullanılması güç kavramları animasyon, video, resim vb. hareketli içeriklerle somutlaştırıp öğrencilerin farklı duylarını da harekete geçirmek suretiyle, çok yönlü bir eğitim faaliyeti sunmaktadırlar. Bu kaynaklar sayesinde öğrenme kolaylaşmaktadır. Farklı stratejiler kullanılarak, Sosyal bilgiler dersinin içeriğindeki kavramların ve olayların etkili ve verimli kavranabilmesinin önünü açmaktadır.(Seery & Donnelly, 2012). Çevrimiçi hizmet sunan tüm kaynakların, öğrencilere kendi öğrenme ortamının kendilerince hazırlanması olanağı tanınması bu kaynakların öğrenciler tarafından oldukça fazla talep etmesinin de yolunu açmaktadır. Vandewaetere ve Clarebout (2013)'ün yapmış oldukları çalışma incelendiğinde; öğrencilerin kendi ilgi, istek ve becerileri doğrultusunda oluşturdıkları öğrenme ortamlarında kontrolün kendilerinde oldukları duygusuna sahip olmalarını sağlamakta ve bu durumda öğrenmeye ve derse karşı olumlu bir etki doğurduğu ve öğrenmeyi kolaylaştırdığı görülmektedir. Çevrimiçi kaynakların;

klasik tekniklerin aksine öğrenmeyi öğretme amacıyla oluşturulduğu sonucunu vermesi bakımından, sosyal bilgiler dersinin klasik yöntemlerdeki sıkıcılığını, monotonluğunu ve dolayısıyla öğrenilmesi güç bir ders olmaktan çıkarmasıyla, eğitim faaliyetlerinde kullanılmasının önemli olduğunu bizlere göstermektedir. Böylece eğitim faaliyetleri yürüten tüm kurum ve kuruluşların bu hususu dikkate alması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Eğitimin üç temel ögesini oluşturan birey, toplum ve bilgi ögeleri üzerinde eğitim teknolojilerinin çok önemli bir rolü bulunmaktadır. Eğitim dediğimiz olgu, her geçen gün değişen ve gelişen bilime ve teknolojiye ayak uydurmalıdır. Doğal olarak, eğitimin üç temel ögesi olan birey-toplum-bilgi üçlüsü de, bu değişim ve gelişimden etkilenmekle beraber, bu değişim ve gelişimlere uyum sağlamalıdır. Böylelikle eğitimde sürekli olarak bir güncelleme sorunu ortaya çıkmakla beraber, bu sorunlar da eğitimin kendi biçimine uygun geliştirdiği ortam ve teknolojilerle çözülmektedir. Ayrıca bunun yanında, eğitim öğretim sürecinin tüm aşamasında öğrencilere kazandırılacak hedeflerin en etkili ve verimli bir şekilde nasıl icra edilebileceği sorusunu cevaplamaya çalışmaktadır (Numanoğlu,1995). EBA uygulamaları eğitim ve teknolojiyi harmanlayan, bünyesinde hem ilkokul, hem ortaokul, hem de lise öğrencilerine yönelik kazanımları barındıran gerek görsel gerek işitsel birçok zengin içeriğe sahip çevrimiçi bir platform işlevi görmektedir. Bu içerikler öğrenci ve öğretmenlerin erişimine ve kullanımına açıktır. EBA uygulamaları ilkokul, ortaokul ve lise kademelerindeki her sınıf düzeyindeki derslerle ilgili konu anlatım videolarını, konu özetlerini, konularla ilgili soruları, ilgili ders ve konularla alakalı ölçme ve değerlendirme araçlarını bünyesinde barındırmaktadır. Bir öğretim programının belirlenen hedeflere ulaşabilmesi, bu öğretim programındaki kazanımların derslerin içeriğine uygun öğretim yöntem tekniklerin uygulanması ile mümkün olabilir. Burada öğretmenlerin farklı öğretim yöntem tekniklerini tanımasının, öğretmenin dersin içeriği ile ilgili en uygun öğretim yöntem ve tekniğini seçmesinin ve bunu uygulaması önemi büyüktür. Eğitim öğretimi icra eden öğretmenlerin, gerek farklı öğretim yöntem ve tekniklerden haberdar olması, bu farklı yöntem ve teknikleri derslerin içeriğine uygun olarak seçmesi ve bunlarla beraber teknolojiyi de merkeze alıp bu yöntem ve teknikleri destekleyici bir şekilde öğrencilere aktarması, hem

eğitimin daha nitelikli olmasında hem de öğrencilerin başarılarının artmasında önemli bir faktör olacaktır. EBA, zengin içerikleri, her ders ve konu ile ilgili farklı öğretim yöntem ve tekniği sunması ve teknolojik alt yapısı ile, öğretim programlarının belirlenen hedeflerine ulaşmasında çok önemli bir yere sahiptir. Günümüz dünyasında bilimsel ve teknolojik gelişmelere açık olan ve bunlara ayak uyduran, yeniliklere uyum sağlayabilen, bilgi üreten, ürettiği bilgiyi uygulayan ve aktaran nitelikli insanlara olan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Bu sebeplerden ötürü, eğitim-öğretim süreçlerinde, öğretmenlerin mümkün olduğunca teknoloji destekli öğretimi uygulamaları eğitimin kalitesini arttıracak bir faktördür. Sosyal Bilgiler dersi, içerik olarak bilişim destekli öğretim teknolojilerinin kullanımı açısından en uygun derslerin başında gelmektedir. Bilişim destekli öğretim teknolojileri; öğrencilerin öğrenme sürecine etkin olarak katıldığı, öğrencilerin kişisel öğrenme potansiyeline göre ilerlemesine olanak sağlayan, e-içerikler sayesinde öğrencilere farklı öğrenme ortamları sunan önemli bir işleve sahiptir.

EBA, çevrim içi ortamlarda eğitime katkı sunabilecek birçok çalışmayı bir araya getirmek suretiyle elektronik bir çatı görevini yerine getirmektedir. EBA, gerek ülkemizde gerek uluslararası alanda geliştirilen ve interaktif eğitim ortamlarında aktif bir şekilde kullanılabilecek çalışmaların, başta öğrenciler olmak üzere tüm eğitim paydaşları tarafından kullanılmasına olanak tanıyarak faydalanmasına yol açmaktadır. EBA, kullanıcıların kendi çalışmalarını sisteme yükleyerek diğer tüm kullanıcılar tarafından kullanılmasına imkân tanıdığı için; aynı zamanda bir sosyal eğitim platformu görevini de üstlenmektedir. Bu özelliği sayesinde, içerik bakımından oldukça zengin ve güncel bir yapıya sahiptir (Çakmak ve Taşkiran, 2017). Salgın hastalık sürecinde aksayan yüz yüze eğitim faaliyetleri çevrimiçi olarak EBA üzerinden yürütülmüştür. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'nin açıkladığı verilere göre EBA interaktif eğitim ortamı; 23 Mart 2020 - 23 Nisan 2021 dönemlerinde 13.994.211 öğrenci, 1.277.725 öğretmen tarafından kullanılmıştır. Ülkemizin eğitim-öğretim paydaşlarının büyük bir kısmı tarafından kullanılan EBA önümüzdeki süreçte ne kadar önemli olduğu verilen istatistiklerle de görülmektedir. Bu durum, EBA sayesinde her yerde ve her ortamda eğitim faaliyetlerinin yürütülebileceği sonucunu ortaya çıkartmaktadır.

Sarı & Akbaba(2015)'ya göre; teknolojik materyallerin ulusal ve uluslararası alanlarda kullanımının yaygınlaştırılmasının, eğitime büyük katkılar sağladığı belirtilmektedir. Bu doğrultuda yapılan bu araştırma EBA destekli uygulamaların öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik başarı ve tutumlarına etkisini incelemeyi amaçlayıp, aşağıda belirtilen sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır;

- EBA destekli uygulamalarının öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki başarılarına etkisi var mıdır?
- EBA destekli uygulamalarının öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına etkisi var mıdır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, yarı deneysel desen (kontrol ve deney grubu) kullanılmıştır.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Diyarbakır'ın ilinin Silvan ilçesinde bulunan Fevzi Çakmak Ortaokulu'nun 5. sınıflarında öğrenim gören 64 öğrenci (32 deney ve 32 kontrol) oluşturmaktadır. Bu grubun 37 tanesi erkek, 27 tanesi kız öğrenciden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi ve Uygulama Süreci

Deney grubu öğrencilerine etkileşimli akıllı tahtalar kullanılarak EBA uygulamaları destekli öğretim yapılmıştır. Kontrol grubuna ise Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2005-2006 yılından bu yana yürürlüğe konulan yapılandırmacı yaklaşım yöntemi uygulanmıştır. Uygulama 5 hafta ve toplamda 15 ders saati sürmüştür.

Yapılan bu çalışmada öğrencilerin akademik başarı durumlarını belirlemek için beşinci sınıf sosyal bilgiler dersindeki “Birey ve Toplum” ünitesini kapsayan 20 soruluk başarı testi araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Araştırmada kullanılan başarı testinin oluşturulması için aşağıda belirtilen basamaklar izlenmiştir.

Testin amacı: Geliştirilen bu başarı testi, geçerli ve güvenilir bir şekilde ortaokul beşinci sınıf öğrencilerin “Birey ve Toplum” ünitesindeki başarılarını ölçmeyi amaçlamaktadır.

Teste ölçülecek özellikler: Ortaokul beşinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersindeki “Birey ve Toplum” ünitesindeki kazanımları

ölçmeyi amaçlamaktadır.

Test maddelerinin hazırlanması: Literatür taraması yapılmıştır. Literatür taramasındaki belirtilen ilkelere uygun olacak bir şekilde çoktan seçmeli maddelerden oluşan bir başarı testi oluşturulmuştur.

Test maddelerinin gözden geçirilmesi: Hazırlanan başarı testindeki soruların istenilen kazanımlarını ölçüp ölçmediklerini, dil, anlatım ve teknik yönden de hatalı olup olmadıklarını belirlemek amacıyla alanında uzman kişilerin görüşlerine sunulmuştur.

Deneme testinin hazırlanması: Hazırlanan başarı testi dil ve anlatım yönünden iki Türkçe öğretmeninin görüşüne sunulmuştur. Başarı testinin istenilen kazanımları ölçüp ölçmediğini belirlemek amacıyla iki sosyal bilgiler öğretmeninin görüşüne sunulmuştur. Ayrıca testin teknik yönden hatalı olup olmadığını belirlemek amacıyla alanında uzman 2 öğretim görevlisinin görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda test yeniden düzenlenerek deneme testi hazırlanmıştır.

Deneme testinin uygulanması: Hazırlanan başarı testi 25 sorudan oluşturulmuş olup, uygulamanın yapılacağı ortaokuldaki 5 sınıflarda öğrenim gören 70 öğrenciye 25 dakikalık bir sürede uygulanmıştır.

Testin geçerlik ve güvenirlik hesaplanması: Başarı testi hazırlanırken maddelerin ayırt edicilik indekslerine bakılmıştır. Elde edilen verilere göre 5 maddenin ayırt edicilik indekslerinin 0,30'un altında olduğu görülmüştür. Bu maddelerin ayırt ediciliği düşük olduğundan başarı testinden bu 5 madde çıkarılmıştır. Çıkan maddelerden sonra gereken düzeltmeler yapılarak başarı testine son hali verilmiştir. Bu aşamadan sonra maddelerin güvenirlik ve geçerlilik hesaplamaları tekrar yapılmıştır. Başarı testinin güvenirlik katsayısı 0,834 olarak bulunmuştur. Geçerlilik çalışmalarında ise; maddelerin güçlülük indekslerinin 0,39 ile 0,87 arasında değiştiği ve ortalama güçlülük indeksinin 0,69 olduğu görülmüştür. Maddelerin ayırt edicilik indeksleri ise 0,30 ile 0,65 arasında değiştiği ve ortalama ayırt edicilik indeksinin 0,49 olduğu görülmüştür.

Tutum Ölçeği: Yapılan bu çalışmada Evin-Gencel (2006) tarafından hazırlanan sosyal bilgiler dersine karşı tutum ölçeği kullanılmıştır. Evin-Gencel (2006) tarafından hazırlanan tutum ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı 0,903 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Başarı testi ve tutum ölçeği verileri istatistiksel paket program kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin öncelikli olarak homojen olup olmadığına bakılmıştır. Homojenliği belirlemek için Levene testi uygulanmıştır. Levene testi sonucu verilerin homojen dağıldığı görülmüştür. Kontrol ve deney grubu öğrencilerin başarı öntest – son test ve sosyal bilgiler dersine yönelik öntutum-sonututum düzeylerini belirlemek amacı ile tanımlayıcı istatistikler, bağımlı ve bağımsız t-testi uygulanmıştır

Bulgular

EBA destekli uygulamaların öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik başarılarına etkisini araştırmak için yapılan bu araştırmada elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin öntest puanlarının bağımsız t-testi ile karşılaştırılmasına ilişkin olarak elde edilen sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin öntest puanlarının bağımsız t-testi ile karşılaştırılması

Gruplar	N	Ortalama	SS	Sd	t	p
Kontrol	32	10,70	4,47	62	0,540	0,510
Deney	32	9,54	4,30			

Tablo 1 incelendiğinde, kontrol ve deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesindeki başarılarını karşılaştırmak amacıyla yapılan öntestten elde edilen puanların bağımsız t-testi sonuçlarına göre, gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t(62) = -0,540$; $p > 0,05$). Grupların öntest puan ortalamaları kontrol grubu = 10,70 ve deney grubu = 9,54 dır.

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin sontest puanlarının bağımsız t-testi ile karşılaştırılmasına ilişkin olarak elde edilen sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin son test puanlarının bağımsız t-testi ile karşılaştırılması

Gruplar	N	Ortalama	SS	Sd	t	p
Kontrol	32	11,20	3,87			
Deney	32	13,89	3,24	62	-2.898	0,005

Tablo 2 incelendiğinde, kontrol ve deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrasındaki başarılarını karşılaştırmak amacıyla yapılan son testten elde edilen puanların bağımsız t-testi sonuçlarına göre, gruplar arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t(62) = -2,898$; $p < 0.05$). Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin son test puan ortalamalarına bakıldığında (kontrol = 11,20 ve deney = 13,89) deney grubundaki öğrencilerin daha başarılı olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanlarının bağımlı t-testi ile karşılaştırılmasına ilişkin olarak elde edilen sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test başarı puanlarının bağımlı t-testi ile karşılaştırılması

Gruplar	N	Ortalama	Ss	Sd	t	p
Kontrol	32	10,70	4,47			
Kontrol	32	11,20	3,87	31	-3,335	0,002

Tablo 3 incelendiğinde, kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test başarı puanlarının bağımlı t-testi sonuçlarına göre, son test lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t(31) = -3,335$, $p < 0.05$).

Deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanlarının bağımlı t-testi ile karşılaştırılmasına ilişkin olarak elde edilen sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test başarı puanlarının bağımlı t-testi ile karşılaştırılması

Gruplar	N	Ortalama	Ss	Sd	t	p
Deney	32	9,54	4,30			
Deney	32	13,89	3,24	31	-5,752	0,001

Tablo 4 incelendiğinde, deney grubu öğrencilerinin öntest ve sontest başarı puanların bağımlı t-testi sonuçlarına göre, sontest lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t(31) = -5,752$, $p < 0.05$).

EBA destekli uygulamaların öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına etkisini araştırmak için yapılan bu araştırmada elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur.

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin ön tutum puanlarının bağımsız t-testi ile karşılaştırılmasına ilişkin olarak elde edilen sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin ön tutum puanlarının bağımsız t-testi ile karşılaştırılması

Gruplar	N	Ortalama	Ss	Sd	t	p
Kontrol	32	3,37	0,55			
Deney	32	3,09	0,29	62	1,524	0,257

Tablo 5 incelendiğinde, kontrol ve deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesindeki sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını karşılaştırmak amacıyla yapılan ön tutum testinden elde edilen puanların bağımsız t- testi sonuçlarına göre, gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t(62) = 1,524$; $p > 0.05$). Grupların ön tutum puan ortalamaları kontrol grubu= 3,37 ve deney grubu= 3,09 tür.

Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin son tutum puanlarının bağımsız t-testi ile karşılaştırılmasına ilişkin olarak elde edilen sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin son tutum puanlarının bağımsız t-testi ile karşılaştırılması

Gruplar	N	Ortalama	Ss	Sd	t	p
Kontrol	32	3,52	0,56			
Deney	32	3,94	0,90	62	-2.590	0,034

Tablo 6 incelendiğinde, kontrol ve deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrasındaki sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını karşılaştırmak amacıyla yapılan son tutum testinden elde edilen puanların bağımsız t-testi sonuçlarına göre, gruplar arasında deney

grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($t(62) = -2,590$; $p < 0.05$). Kontrol ve deney grubu öğrencilerinin son tutum puan ortalamalarına bakıldığında (kontrol grubu = 3,52 ve deney grubu = 3,94) deney grubundaki öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu görülmektedir.

Kontrol grubu öğrencilerinin ön tutum ve son tutum puanlarının bağımlı t-testi ile karşılaştırılmasına ilişkin olarak elde edilen sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Kontrol grubu öğrencilerinin ön tutum ve son tutum puanlarının bağımlı t-testi ile karşılaştırılması

Gruplar	N	Ortalama	SS	Sd	t	p
Kontrol	32	3,37	0,55	31	-1,234	0,065
Kontrol	32	3,52	0,56			

Tablo 7 incelendiğinde, Kontrol grubu öğrencilerinin ön tutum ve son tutum ölçek puanların bağımlı t- testi sonuçlarına göre aralarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t(31) = -1,234$, $p > 0.05$).

Deney grubu öğrencilerinin ön tutum ve son tutum puanlarının bağımlı t-testi ile karşılaştırılmasına ilişkin olarak elde edilen sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Deney grubu öğrencilerinin ön tutum ve son tutum puanlarının bağımlı t-testi ile karşılaştırılması

Gruplar	N	Ortalama	Ss	Sd	t	p
Deney	32	3,09	0,29	31	-4,997	0,012
Deney	32	3,94	0,90			

Tartışma ve Sonuç

Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda kontrol ve deney grubu öğrencilerinin ön bilgilerinin benzer olduğu görülmüştür. Kontrol ve deney grubu öğrencilerin son test puanları arasında yapılan istatistiksel analizlerde deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre, deney grubunda uygulanan EBA destekli öğretimin, kontrol grubunda uygulanan geleneksel öğretime göre daha başarılı olduğu söylenebilir. Literatür incelendiğinde; Benzer bir şekilde Sezgin (2002) de yapmış olduğu araştırmasının sonucunda multimedya kullanılarak yapılan öğretimin öğrenci başarısını artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Arıkan (2003) da yapmış olduğu tez çalışmasının sonucunda bilgisayar destekli öğretimin öğrencilerin başarılarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Makaracı (2004) da yapmış olduğu tez çalışmasının sonucunda bilgisayar destekli öğretimin öğrenci başarısını artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Aynı şekilde Atam (2006), Kurt (2006) Karalar ve Sarı (2007) da yapmış oldukları çalışmalarında interaktif ders yazılımlarının öğrenci başarısını artırdığı sonucuna ulaşmışlardır. Aynı şekilde Fidan ve arkadaşları (2016) da yapmış oldukları çalışmalarında EBA uygulamalarının derste kullanılmasının öğrenci başarısı ve öğrencilerin derse karşı ilgilerini olumlu yönde geliştirdiği sonucuna ulaşmışlardır. Aydoğan (2016) da ilkokul dördüncü sınıfta EBA destekli bir çalışma yapmıştır. Yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin kavram yanılgılarını araştırmıştır. Araştırmasının sonucuna göre ise EBA destekli uygulamaların öğrenci başarısını etkilemediği ancak öğrencilerin derse karşı tutumlarını olumlu yönde geliştirdiğini ifade etmiştir. Yerli (2018) de Eğitim ortamında EBA 'nın kullanılmasının öğrenci başarısını artırdığı sonucuna ulaşmışlardır Benzer bir şekilde Clark ve Mayer (2008), Salman (2013), Weng ve diğerleri (2018), Lau ve diğerleri (2018) bir şekilde e-öğretim ortamının öğrenci başarısını olumlu yönde artırdığı sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada elde edilen diğer bulgulara göre, grupların ön tutum puanları arasında anlamlı fark görülmemiştir. Bunun yanında kontrol grubu öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını

belirlemek için yapılan ön tutum ve son tutum puanları arasında anlamlı fark bulunmamış, deney grubu öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik yapılan ön tutum ve son tutum puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Bulunan bu anlamlı farklı deney grubu lehinedir. Bu sonuçlara göre, geleneksel öğretim ile yapılan eğitimin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına bir etkisinin olmadığı, EBA destekli yapılan öğretimin ise öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını pozitif yönde etkilediği sonucuna ulaşılabilir. Literatür incelendiğinde; Benzer bir şekilde Divarcı ve Saltan (2017) da yapmış oldukları çalışmanın sonucuna göre multimedya destekli öğretimin öğrencilerin tutumlarını pozitif yönde etkilediğini söylemişlerdir.

Öneriler

1. Eğitim öğretim ortamında multimedya destekli yazılımların ve teknolojilerin kullanılması öğrencilerin ilgisini çektiği ve öğrencilerin başarılarını artırdığı görülmektedir. Bu doğrultuda bakıldığında, öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerini seçerken öğrencilerin daha fazla duyu organına hitap edecek multimedya yazılımlarını ve teknolojilerini kullanması sağlanabilir. Ve böylelikle öğrencilerin derse karşı ilgisi, tutumu olumlu yönde gelişebilir ve dersteki akademik başarısı artabilir.
2. EBA, ilkökul, ortaokul ve lise kademelerindeki tüm dersler için çok zengin bir dijital içeriğe sahiptir. EBA'nın aktif kullanıcıları olan öğretmenlere eğitim fakültelerinde EBA kullanımı, içeriği ve özellikleri konusunda uygulamalı derslere yer verilebilir. Öğretmenlere belirli aralıklarla hizmet içi eğitimlerle; öğretim yöntem ve teknikleri, EBA içeriği ve kullanımı, materyal geliştirme vb. konularda uygulamalı eğitimler düzenlenmelidir.
3. EBA'nın sağlıklı ve verimli bir şekilde kullanılabilirliği için, eğitim öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirildiği bütün okullarda teknolojik alt yapının olması, internet erişimi, akıllı tahta gibi ihtiyaçların temin edilmesi gerekmektedir.
4. EBA'da Sosyal Bilgiler dersi içeriklerinin zenginleştirilmesi, öğretmenlerin dersleri farklı öğretim yöntem ve teknikleri ile işleminin yanı sıra, farklı öğrenme ortamları sunacağından,

öğrencilerin bu derse karşı olan ilgi ve tutumlarını da olumlu bir şekilde etkileyecektir.

Kaynakça

Arıkan, F. (2003). *Fen derslerinin öğretiminde bilgisayar destekli öğretim yönteminin öğrenci başarısına etkisi (nükleik asitler)*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.

Atam, O. (2006). *Oluşturmacı yaklaşıma dayalı olarak fen ve teknoloji dersi ısı-sıcaklık konusunda hazırlanan yazılımın ilköğretim 5. sınıf öğrencilerini akademik başarılarına ve kalıcılığa etkisi.*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Aydınözü, D., Sözcü, U., & Akbaş V. (2016). Coğrafya öğretiminde EBA içeriklerinin öğrenci başarısına etkisi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 343-361.

Clark, R. C. & Mayer. R. E. (2008). *E-learning and the science of instruction: Proven guidelines for consumer sandde signers of multimedia learning*, John Wiley&Sons.

Çakmak, Z. & Taşkiran, C. (2017). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Perspektifinden Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Platformu . *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2017 (9) , 284-295.

Divarcı, Ö. F. & Saltan, F. (2017). Multimedya destekli probleme dayalı öğrenme yaklaşımının fen eğitiminde akademik başarıya ve tutuma etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 3,1-23.

Dursun, A., Kırbaş, İ. & Yüksel, M. E. (2015). Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) projesi ve proje üzerine bir değerlendirme. 20. Türkiye’de İnternet Konferansı, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Türkiye.

Eğitim Bilişim Ağı, (2016). EBA Nedir? Retrieved from <http://www.eba.gov.tr/hakkinda/tam> 12.01.2019

Eğitim Bilişim Ağı, (2016). Hakkında (EBA Nedir?). <http://www.eba.gov.tr/hakkinda/tam> adresinden 13.04.2016 tarihinde alınmıştır.

Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Yaklaşım, yöntem ve teknikler*. Ankara: Anı Yayıncılık.

FATİH, (2016). Hakkında (EBA Nedir?). Retrieved from <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/proje-hakkinda> 14.01.2019

Fidan, K. N., Erbasan, Ö. & Kolsuz, S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin eğitim bilişim ağından (EBA) yararlanmaya ilişkin görüşleri, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(45), 626-637.

Gencel, İ. E. (2006). *Öğrenme stilleri, deneyimsel öğrenme kuramına dayalı eğitim, tutum ve sosyal bilgiler program hedeflerine erişimi düzeyi*, Yayımlanmamış doktora tezi, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.

Karalar, H., & Sarı, Y. (2007). Bilgi teknolojileri eğitiminde bdö yazılımı kullanma ve uygulama sonuçlarına yönelik bir çalışma. *Akademik Bilişim*, 31, 1-9.

Karataş, H., Alıcı, B., & Karabıyık-Çeri, B. (2015). Öğretmen adaylarının bilgisayar destekli eğitime ilişkin tutumları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 1-9.

Kurt, A. İ. (2006). *Anlamlı Öğrenme Yaklaşımına dayalı bilgisayar destekli 7. sınıf fen bilgisi dersi için hazırlanan bir ders yazılımını öğrencilerin akademik başarılarına ve kalıcılığa etkisi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana

Lau, K.H., Lam, T., Kam, B.H., Nkhoma, M., Richardson, J., & Thomas, S. (2018). The role of text book learning resources in e-learning: A taxonomic study. *Computers & Education*, 118, 10-24.

Makaracı, M. (2004). *İlköğretim 2. kademe bilgisayar destekli ingilizce dil bilgisi öğretiminin akademik başarıya ve kalıcılığa etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Numanoğlu, G. (1995). *Bir eğitim ortamı olarak bilgisayardan yararlanmada politika ve stratejiler*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Paşa, S., Polat, Y.İ., & Karataş, F.Ö. (2015). Kimya öğretmenliği öğrencilerinin bilişim teknolojilerine yönelik tutum ve görüşlerindeki değişimler: Chembiodraw uygulaması. *Journal of Computer and Education Research*, 3 (6), 71-98

Salman, Ş. (2013). *Fatih projesi kapsamında yer alan öğretmen ve öğrencilerin projeden beklentileri ve bilişim teknolojileri kullanımına karşı algıları üzerine bir araştırma: İstanbul Bağcılar Dr. Kemal Naci Ekşi Anadolu Lisesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Saraç, H. & Özarslan, M. (2017). Fen alanı öğretmen adaylarının bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik görüşleri. *International e-Journal of Educational Studies (IEJES)*, 1(1), 32-46

Sarı, M. H., & Akbaba Altun, S. (2015). Sınıf öğretmenlerinin matematik öğretiminde teknoloji kullanımı üzerine nitel bir araştırma. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 6(19), 24-49.

Seery, MK ve Donnelly, R. (2012). Sınıf içi bilişsel yükü azaltmak için ders öncesi kaynakların uygulanması: Yükseköğretim kimyası için bir vaka çalışması. *İngiliz Eğitim Teknolojileri Dergisi*, 43 (4), 667-677.

Sezgin, E. (2002). *İkili kodlama kuramına dayalı olarak hazırlanan multimedya ders yazılımının fen bilgisi öğretimindeki akademik başarıya, öğrenme düzeylerine ve kalıcılığa etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana

Tutar, M. (2015). *Eğitim bilişim ağı (EBA) sitesine yönelik olarak öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Weng, C., Otanga, S., Weng, A., & Cox, J. (2018). Effects of interactivity in E-textbooks on 7th graders science learning and cognitive load, *Computers Education*, 120, 172-184.
<https://doi.org/10.1016/j.compedu.2018.02.008>

Yerli, M. S. (2018). *Sosyal bilgiler öğretiminde eğitim bilişim ağı (EBA) uygulamasının öğrencilerin akademik başarısına etkisi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman.

Yılmaz, M. (2007). Sınıf öğretmeni yetiştirmede teknoloji eğitimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 155-167.